

ଆଜିକାଲି

କାଶ୍ୟପ ପରମେଶ୍ଵାୟ, ଶିଖଣ୍ଡୀ ଚ ମହାରଥ
ଧୃଷ୍ଣୟମ୍ନୋ ବିରାଟେ, ସାତ୍ୟକିଣ୍ଠା ପରାଜିତଃ ॥
(ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା)
ଭାବାର୍ଥ : ମହାଧର୍ମରାଜା କାଶ୍ୟାପ, ମହାରଥ ଶିଖଣ୍ଡୀ,
ଧୃଷ୍ଣୟମ୍ନ, ବିରାଟ ରାଜା, ଯୁଦ୍ଧଭୟା ସାତ୍ୟକୀ ଏମାନେ ନିଜ ନିଜ ଶତ୍ରୁ ବଢ଼ାଉଲେ

ତ୍ରୁଟିକା ପାଗଳାମୀ ବିଶ୍ଵ ପାଇଁ ବିପଦ

ଭରାଣ-ଆମେରିକା ମୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଲେଣି । ମୁକ୍ତ ଅମିକାର ଆଶଙ୍କାଣା । ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଆକ୍ରମଣ ଦିନକୁ ଦିନ ଉଗ୍ରରୂପ ନେଉଥିବା ବେଳେ ବୟାନବୀଜା, ଚେତାବନୀ, ଧନକ ଆଦି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ମୁକ୍ତରେ ଭରାଣର ବ୍ୟାପକ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଘଟିଥିବା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବାବେଳେ ଆମେରିକାର କ୍ଷୟକ୍ଷତି ମଧ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ, ମୁକ୍ତର ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଭରାଣ ତାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଧାର୍ମିକ ନେତା ଆୟତେଲ୍ଲା ଅଲ୍ଲା ଖାମେନିଙ୍କର ସହ ବହୁ କମ୍ପାଣ୍ଡରୁ ହରାଇଥିଲା । ଏପରିକି ଭରାଣରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଦେହ ହଜାରେରୁ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିବା କୁହାଯାଉଥିବାବେଳେ ବହୁ ସହର ଛାଡ଼ିଗଲେ ହୋଇଯାଇଥିବା କୁହାଯାଏ । ଆକ୍ରମଣର ପ୍ରତିଶୋଧସ୍ଵରୂପ ମଧ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ ତଥା ମୁସଲିମ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେରିକାରେ ଥିବା ଦୂତାବାସ, ସାମରିକ ଘାଟି ଏବଂ ଏପରିକି ତୈଳ ଡିପୋଗୁଡ଼ିକରେ ଭରାଣର ଆକ୍ରମଣ ଏକ ପ୍ରକାର ହାହାକାର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ମୁକ୍ତରେ ଭରାଣ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତ ଯେ, ଆମେରିକା ପାଇଁ ଭଲ ଚାଲିନାହିଁ, ଏହା ଯେ କେହି ସ୍ଵୀକାର କରିବେ । କେବଳ ଆମେରିକା ନୁହେଁ, ଏହାର ମିତ୍ର ଆରବ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସହ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵ ପାଇଁ ମୁକ୍ତର ପରିଣତି ଏବେ ଆତଙ୍କର କାରଣ ହୋଇଛି । ଭରାଣର ହର୍ମୁକା ପ୍ରଶାଳୀ ଅବରୋଧ ଯୋଗୁଁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵରେ ଲକ୍ଷନ ଏକତ୍ର ଭେଦରେ ହୋଇଛି । ପେଟ୍ରୋଲ, ତିଳେନ, ରକ୍ଷଣ ଖାଦ୍ୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍‌ପ୍ରକାର ସାମଗ୍ରୀର ଦର ହୁ ହୁ ହୋଇ ବଢ଼ିଚାଲିଛି । ଅଗୋଧୂତ ତୈଳର ବାରେଲ ପିଛା ଦର ଉପରମୁହାଁ ହୋଇଛି । ଅଗୋଧୂତ ତୈଳର ବାରେଲ ପିଛା ଦର ସାଧାରଣତଃ ମୁକ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ୬୦ ଡଲାର ଥିବାବେଳେ ଏବେ ୧୨୦ ଡଲାରକୁ ଅତିକ୍ରମ କଲାଣି । ଦରବୃଦ୍ଧିରୁ ଆମେରିକା ମଧ୍ୟ ବାଦ୍ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଏବେ ଆମେରିକାରେ ତୈଳ ଓ ଲକ୍ଷନର ଦର ୨୦ ପ୍ରତିଶତ ବଢ଼ିଥିବାବେଳେ ମୁକ୍ତ ଯଦି ଆଉ କିଛି ଦିନ ଜାରି ରହେ, ତେବେ ଶତପ୍ରତିଶତ ବଢ଼ିବା ଆଶଙ୍କାକୁ ଏତାଡ଼ ହେଉନଥିବା ଅର୍ଥନୈତିକ ବିଶ୍ଳାଷକମାନେ ଚେତାବନୀ ଦେଇସାରିଲେଣି । ଭାରତରେ ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ତିଳେନର ଦର ସ୍ଥିର ରହିଥିବା ସମୟରେ ଲକ୍ଷନ ଗ୍ୟାସ୍ ଦର ଘରୋଇ ସିଲିଣ୍ଡର ପିଛା ୫୫୫ଟଙ୍କା ବୁଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଦରବୃଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ ଲକ୍ଷନ ଗ୍ୟାସ୍ ଅଭାବ ଯାହା ଦେଶରେ ଆତଙ୍କର କାରଣ ହୋଇଛି । ଗ୍ୟାସ୍ ଅଭାବକୁ କାଠକୁଳି ଏବେ ଲୋକଙ୍କ ଭରସା ହୋଇଛି । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସହରରେ ହୋଟେଲ, ରେଷ୍ଟୋରାଣ୍ଟ ବନ୍ଦ ଯୋଗୁଁ ରନ୍ଧା ଖ୍ୟାଦ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ିଛି । ରକ୍ଷଣ ଖାଦ୍ୟର ଅଭାବ ଦେଶରେ କୋରୋନା ତାଲାବନ୍ଦ କାଳକୁ ମନେ ପକାଇ ଦେଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ମୁକ୍ତ ବନ୍ଦ ନହେଲେ ଭରାଣ ହର୍ମୁକା ପ୍ରଶାଳୀ ବେଳ ଚୋପେ ହେଲେ ତୈଳ ନିଜାତିବାକୁ ଧନକ ଦେଇଥିବାବେଳେ ସୁବ ତୈଳ ଡିପୋଗୁଡ଼ିକ ଧ୍ୟୁ ବଦଳିଦେବାକୁ ବାରମ୍ବାର ଯୋଷଣା କରିଛି । ତେବେ ମୁକ୍ତ ବିଶ୍ଵରେ ଆର୍ଥୀକ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥାକୁ ଆମକ୍ଷଣ କରିବା ସହ ବରଦାମ ବୃଦ୍ଧିର କାରଣ ହେବା ନେଇ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିଶ୍ଳାଷକମାନେ ଚେତାବନୀ ଦେଇସାରିଲେଣି । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ, ଜାହାଜ ଉପସ୍ଵରାଣ ୪ ରୁ ୬ଗୁଣ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଥିବାବେଳେ ବିମାନ ତୈଳ ଦୁରଗୁଣ ହୋଇଛି । ଶହଶହ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ବାତିଲ ହୋଇପାରେ । ଆମେରିକା ଏହି ମୁକ୍ତରେ ଯେଉଁ ଆର୍ଥୀକ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବେ ତେବେ ଦେଶରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଵାତ ବଢ଼ିବା ସହ ଅଧିକୃଷ୍ଟି ନିମ୍ନଗାମୀ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଏ । ମୁଦ୍ରାସ୍ଵାତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଆମେରିକାର ସେଂଟ୍ରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଫେଡେରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ଵକୁ ସ୍ଥିର ରଖିବେ କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରାସ୍ଵାତକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବେ, କିନ୍ତୁ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ନିମ୍ନଗାମୀ କରିଦେବା ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ତେବେ ସବୁଠୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ତ୍ରୁଟି ଏବଂ ତାଙ୍କର ବିଦି ଉତ୍ପାଦନ ଭରାଣର ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସକଙ୍କ ହତାହତ ସେମାନଙ୍କ ଛାଡ଼ି ମୁଦ୍ରାବକ ସରକାରକୁ ବ୍ୟାଧି ଶାସନ ରିମୋର୍ଟ ନିଜ ହାତରେ ରଖିବାକୁ ଯେଉଁ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ, ତାହା ସାକାର ହେବା ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଆମେରିକାରେ ତ୍ରୁଟିକା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲାଣି, ଯାହା ବିଦେଶର ରୂପ ଧାରଣା ସମାଜନା ଏତାଡ଼ ଦିଆଯାଇ ନପାରେ । ଭରାଣ ସହ ମୁକ୍ତ ଏକ ଭ୍ରମଣ (ଏକ୍ସକରସନ) ବୋଲି ରିପୁବ୍ଲିକାନ ସାଂସଦମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ କରିଥିବା ବେଳେ ଏବେ ମୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କୁମ୍ଭେରୀ ହୋଇଥିବା ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି କଲାଣି । ତ୍ରୁଟି ଏବେ ଆତ୍ମ ସମାଧାନ କରିବା ସହ ପାଗଳାମୀକୁ ତୁରନ୍ତ ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ ।

ଦଶରଥ ହେମ୍ବ୍ରମ୍

ତୈଳ ସଙ୍କଟ ନେଇ ଭାରତକୁ ଚିନ୍ତା

ଶକ୍ତିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଉପରେ ନିଜର ଆଧିପତ୍ୟ ଜାହିର କରିବାରେ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭାବନ କରି ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଆତଙ୍କ ଭରିଦେଇଛି । ଅହଂକାର ମନୋଭାବ ରଖି ନିଜକୁ ନିଜେ ପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଉଛନ୍ତି, ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ଅଗ୍ରଣୀ ଓ ଉନ୍ନତ । ଏଭଳି କୃତ୍ରିମ ମାନସିକତା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ (୧୯୧୪-୧୯୧୮) ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ (୧୯୩୯-୧୯୪୫)ର ଭୟଙ୍କର ପରିଣତି ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାଣକୁ ଆତଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ଲିଭାଇଛି । ସୁଗ୍ଠ ସୁଗ୍ଠର ସଂଚିତ କଳା, ଭାଷ୍ୟ, ଐତିହ୍ୟ, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମୁକ୍ତରେ ଯେଉଁ ଧ୍ୟୁ ପାଉଯାଇଛି, ତାହା ଆଜି ଯାଏଁ ପୁନଃଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ । ଦେଶର ପ୍ରଗତି ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଧିକ କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ । ଏଭଳି ଗଣ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ଦେଶରୁ ନ ହଟିବା ମଧ୍ୟରେ ତୃତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରାଯାଇଛି । କିଛିଦିନ ହେବ ଆମେରିକା ଓ ଉତ୍ପାଦନର ଆକ୍ରମଣରେ ଭରାଣର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନେତା ଆୟାତେଲ୍ଲା ଅଲ୍ଲା ଖାମେନି ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି ।

ଏହାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକରେ ଭରାଣ ତା'ର ସାମରିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଆମେରିକା ଓ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ କୋରଦାର ଆକ୍ରମଣ କରିଚାଲିଛି । ଦୁଇ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ମୁକ୍ତରେ ଅନେକ ଧନ-ଜୀବନ କ୍ଷତି ହୋଇଛି । ଦେଶର ପ୍ରଗତି ଓ ଅର୍ଥନୀତି ଧାରଣ ଧାରଣ ଭୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏପଟେ ବିଶ୍ଵରେ ତୈଳ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଇଛି । ଏନେଇ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଚିନ୍ତା ବଢ଼ିଛି । ମୁକ୍ତ ନକରି ଶାନ୍ତି ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି । ସଂଯୁକ୍ତ ଜାତିସଂଘ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଜାତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ମୁଖ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ନକରିବାକୁ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକା ସମର୍ଥତ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଣୁ ନାହିଁ କି ଭରାଣ ଆମେରିକା ପାଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ ହେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହିଁ, ଯାହାଫଳରେ ଦିନକୁ ଦିନ ବିଶ୍ଵ ଅଗାଧ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ମୁକ୍ତ ଫଳରେ ଉପସାଗରୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରଦଳ ମାତ୍ରରେ ତୈଳ ସଙ୍କଟ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଆମେରିକା ସମର୍ଥତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଭରାଣ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନ ସଂଘର୍ଷ ଦେଖା ଦେବାକୁ ଆମ ଭରତରେ ପ୍ରଭାବ ଏବେ ତୈଳ ଉପରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲାଣି । ଅଗୋଧୂତ ତୈଳ ଦର ପ୍ରାୟ ୧୨ ପ୍ରତିଶତ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଛି । ବିଶ୍ଵର ଅନ୍ୟତମ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତୈଳ ଯୋଗାଣ ମାର୍ଗ ଭାବେ କଣାଶୁଣା 'ହୋମ୍‌ଲୁକ୍' ଷ୍ଟ୍ରେଟ୍'କୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଭରାଣ ଯୋଷଣା କରିବା ପରେ ସାରା ବିଶ୍ଵରେ ତୈଳ ସଙ୍କଟର ଆଶଙ୍କା ଆହୁରି ଘନେଇବାରେ ଲାଗିଛି । କାରଣ ଏହି ଜଳପଥରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ତାହାର

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭରାଣ ଓ ଭରାଣ ମଧ୍ୟରେ ଖ୍ୟାତକ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଥିଲା । ତାହା ମଧ୍ୟ ଭାରତରେ ପ୍ରଭା ପକାଇ ତୈଳ ଦର ପ୍ରାୟ ଦୁଇଗୁଣା ବୁଦ୍ଧି କରି ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ୮୫ରୁ ୪୦ ଡଲାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ୧୯୯୦-୯୧ ରେ ଉପ ମହାସାଗରୀୟ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ପ୍ରଭାବରେ ଅଗୋଧୂତ ତୈଳ ମୂଲ୍ୟ ୧୭ ଡଲାର ବର୍ଦ୍ଧି ୪୦ ଡଲାର ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ଯାହା ଭାରତ ପାଇଁ ତାହା ଗଣ୍ୟ ସଙ୍କଟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ଭାରତକୁ ୪.୮ ନିୟୁତ ବ୍ୟାରେଲ ତୈଳ ଆମଦାନୀ କରିଥାଏ । ତୈଳ ସଙ୍କଟ ଏଥର ମୁକ୍ତରେ ହିଁ ପ୍ରଥମ ଦେଶା ଦେଇଛି ତାହା ନୁହେଁ, ଏଭଳି ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଥର ତୈଳ ସଙ୍କଟ ଦେଶରେ ଦେଖା ଦେଉଥିଲା । ୧୯୭୩ରେ ଆରବ ଏବଂ ଇସ୍ରାଏଲ ମଧ୍ୟରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ତୈଳ ସଙ୍କଟ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରଭାବରେ ବିଶ୍ଵ ବଜାରରେ ତୈଳ ଦର ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ୩ ଡଲାରରୁ ବଢ଼ି ୧୨ ଡଲାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ଯାହା ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରାସ୍ଵାତକୁ ୨୦% ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରକୁ ନେଇଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ବଡ଼ ଧରଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ନିଅ' ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ଏହାଦ୍ଵାରା ଆର୍ଥିକ ଅସ୍ଥିରତା ୧୯୭୫ରେ ଦେଖାଦେବାକୁ ଭାରତରେ କରୁଣୀକାଳିନ ପରିସ୍ଥିତି ଲାଗୁକରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ୧୯୮୦ ରୁ ୧୯୮୮ ବାଲେଶ୍ଵର, ମୋ-୯୩୩୭୪୦୪୫୫୫

ରତୁରାଜ ବସନ୍ତ

ଗ୍ରୀବସ ନାୟକ
ବର୍ଷକର ବାର ମାସରେ ଛଅ ରତୁ ପଡ଼େ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରତୁର ଅନୁଭୂତି ଅଲଗା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଲୋକକଥା ଅନୁସାରେ ରତୁ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଣା ହେଉଛି ଶ୍ରୀବତୀ ଓ ରତୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜା ହେଉଛି ବସନ୍ତ । ଫାଲଗୁନ ଓ ଚୈତ୍ର ମାସ ହେଉଛି ବସନ୍ତ ରତୁର ମାସ । ଭାରତବର୍ଷରେ ଅନୁଭବ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ଛଅ ରତୁକୁ ନେଇ ମହାକବି କାଳିଦାସ ତାଙ୍କର ରତୁସଂହାର କାବ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ବସନ୍ତ ରତୁକୁ ନିଜର ପ୍ରେମିକ ବୋଲି ସମୋଧନ କରି କାଳିଦାସ ନିଜର ଏହି ପ୍ରସିଦ୍ଧ କୃତିର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ସର୍ଗରେ ବସନ୍ତ ରତୁର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ନିଜେ ବିଶ୍ଵନିୟତା ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ଗୀତାରେ କହିଛନ୍ତି, 'ଦୁହସାମ ତଥା ସାମ୍ନା' ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦସାମହମ୍ । ମାସାନ୍ ମାର୍ଗଶୀର୍ଷୋହମ୍ବତୁନା' କୁସୁମାକରଃ । ଅର୍ଥାତ୍ ସାମବେଦର ସ୍ତୋତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୋତେ ବୁଝେ ? ସାମ ଭାବରେ କାଣ । କବିତାଛନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ଅଟେ । ହିନ୍ଦୁ ବର୍ଷର ବାର ମାସ ମଧ୍ୟରୁ ମୁଁ ମାର୍ଗଶୀର ଅଟେ ଏବଂ ରତୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଯେଉଁ ରତୁରେ ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇଥାଏ, ମୁଁ ସେହି ବସନ୍ତ ରତୁ ଅଟେ । 'ମୁଁ ରତୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୁସୁମାକର କୁସୁମାକର' । ତେଣୁ ରତୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବସନ୍ତ ରତୁ ଭଗବାନଙ୍କର 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀୟ' କୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ । ଏହା ହିଁ ବସନ୍ତ ରତୁର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ତଥା ବସନ୍ତକୁ ରତୁରାଜର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛି । ବାର ମାସରେ ଛଅ ରତୁ । ରତୁଚକ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରତୁର ଅବଧି ହେଉଛି ଦୁଇ ମାସ । ଏହି ରତୁଚକ୍ର ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତୁରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ବସନ୍ତରତୁରେ ଶେଷ ହୋଇଥାଏ । ବିଶାଖ

ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ଷପ୍ରତିପଦାକୁ 'ହିନ୍ଦୁ ନବବର୍ଷ' ଭାବେ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଯାହା ମନୁଷ୍ୟକୁ ନୁହେଁ ତାହା ଦେବକୁତ । ତେଣୁ ପୁରାଣରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି: ଚୈତ୍ର ମାସି ଜଗଦ୍‌ସୃଷ୍ଟି ସର୍ବପ୍ରଥମେ ହେବ । ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ସମଗ୍ର ରୁ ତଦା ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଦୟେ ସତି । । ଅର୍ଥାତ୍ ଚୈତ୍ର ମାସର ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷର ପ୍ରଥମ ଦିନ (ପ୍ରତିପଦା) ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଦୟ ସମୟରେ ବ୍ରହ୍ମା ଏହି ସୃଷ୍ଟିର ସୃଜନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହାକୁ 'ବ୍ରହ୍ମ ସାୟଣ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଦିନ ଠାରୁ ବାସନ୍ତ ନବରାତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ନଅ ଦିନ ବ୍ୟାପି ଶକ୍ତି ସ୍ଵରୂପିଣୀ ମା' ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଏ । ନବରାତ୍ରୀର ଶାନ୍ତିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନଅ ଗୋଟି ରାତ୍ରୀ । ଏହି ନବରାତ୍ରୀ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଏକ ବିଶେଷ ପର୍ବ ଅଟେ । ସାଧାରଣତଃ ଆମ ସଂସ୍କୃତିରେ ତାରୋଟି ନବରାତ୍ରୀ ପାଳନ କରାଯାଏ, ଯଥା: ଆଶ୍ଵିନରେ ଶାରଦୀୟ, ଚୈତ୍ରରେ ବାସନ୍ତ, ଆଷାଢ଼ ଓ ମାଘ ମାସରେ ଗୁପ୍ତ ନବରାତ୍ରୀ । ଏ ସମୟରେ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗା ସପ୍ତାହର ବାଦ ଅନୁଯାୟୀ ବିଧି ବାହନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ବାହନ ଉପରେ ଉପବେଶନ କରି, ଚୈତ୍ର ପ୍ରତିପଦାରେ ଧରା ପୃଷ୍ଠକୁ ଅବତରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଯା'ର ଶାଖାୟ ମାନ୍ୟତା ଏବଂ ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଯଦି ଏହି

ବର୍ଷପ୍ରତିପଦା ଓ ବାସନ୍ତ ନବରାତ୍ରୀ

◆ ଅଧ୍ୟାପକ ହେମନ୍ତ କୁମାର ଗନ୍ତାୟତ୍
ମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏପରି କୁହାଯାଇଛି - ଓଁ ପ୍ରଥମଂ ଶୈଳପୁତ୍ରୀ ଚ ଦ୍ଵିତୀୟଂ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଣୀ । ତୃତୀୟଂ ଚନ୍ଦ୍ରାଦେବି କୁଷ୍ଠାକ୍ଷେତ୍ର ଚତୁର୍ଥକମ୍ ? ? ପଂଚମଂ ଋଣମାତେତି ସ୍ଵଷଂ କାତ୍ୟାୟନାତି ଚ । ସପ୍ତମଂ କାଳରାତ୍ରୀତି ମହାଗୌରୀତି ବାଷ୍ପମ୍ ? ? ନବମଂ ସିଦ୍ଧିଦାତ୍ରୀ ଚ ନବଦୁର୍ଗା ପ୍ରକୃତିତାଃ । ଉକ୍ତାନ୍ୟତାନି ନାନାନି ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟେବ ମହାତ୍ମନା ? ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଥମ ଦିନ ସେ ଶୈଳପୁତ୍ରୀ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଣୀ, ତୃତୀୟ ଦିନ ଚନ୍ଦ୍ରାଦେବୀ, ଚତୁର୍ଥ ଦିନ କୁଷ୍ଠାକ୍ଷା, ପଂଚମ ଦିନ ଋଣମାତା, ସ୍ଵଷଂ ଦିନ କାତ୍ୟାୟନୀ, ସପ୍ତମ ଦିନ କାଳରାତ୍ରୀ, ଅଷ୍ଟମ ଦିନ ମହାଗୌରୀ ଓ ନବମ ଦିନ ସିଦ୍ଧିଦାତ୍ରୀ ଭାବରେ ପୂଜିତା ହୁଅନ୍ତି । ବିଶ୍ଵାସ ରହିଛି ଯେ, ଏ ନବରାତ୍ରୀ କାଳରେ ଯେ ଭାବ ଭକ୍ତିସହ ନବଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଆରଧନା କରେ, ସେ ଉଚ୍ଚକାଳରେ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀୟ' ଓ ପର କାଳରେ ପୁତ୍ରି ପାଇଥାଏ । ଖମ୍ବେଶ୍ଵରୀ ପାଟଣା, ଆସିକା, ଗଞ୍ଜାମ-୯୮୬୧୩୩୪୮୬୮

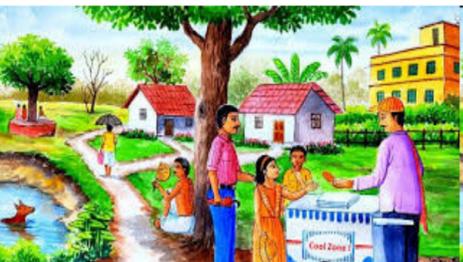
ଦିନ ରବିବାର କିମ୍ବା ସୋମବାର ହୁଏ ତେବେ ମା' ହାତୀ ଉପରେ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେପରି ଶନିବାର କିମ୍ବା ମଙ୍ଗଳବାର ପଡ଼େ ତା'ହେଲେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଆଗମନ କରନ୍ତି । ଯଦି ଗୁରୁବାର ବା ଶୁକ୍ରବାର ହୁଏ ତେବେ ପାଲିଙ୍କିରେ ଉପବେଶନ କରି ଆସନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ବୁଧବାର ହୁଏ ତେବେ ତଜାରେ ବସି ଆସିଥାନ୍ତି । ଏହି

ବାହାନକୁ ଆଧାର କରି ଶାସ୍ତ୍ରକାରମାନେ ଜଗତବାସୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ବିଧି ପଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥାନ୍ତି । ବାସନ୍ତ ନବରାତ୍ରୀ ସମୟରେ ବସନ୍ତ ରତୁର ଆଗମନ ସହିତ ପ୍ରକୃତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଗଛଲତାରେ ନୂତନ ପତ୍ର ପଲ୍ଲବିତ ହେବା ସହ ପୁଷ୍ପର ପୁଗଣରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଠେ । ଶୀତର ବିବାୟ ଓ

ଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତୁ, ଆଷାଢ଼ ଓ ଶ୍ରାବଣରେ ବର୍ଷାରତୁ, ଭାଦ୍ରବ ଓ ଆଶ୍ଵିନ ମାସରେ ଶରତ ରତୁ, କାର୍ତ୍ତିକ ଓ ମାର୍ଗଶୀର ମାସରେ ହେମନ୍ତ ରତୁ, ପୌଷ ଓ ମାଘ ମାସରେ ଶୀତରତୁ ଏବଂ ଫାଲଗୁନ ଓ ଚୈତ୍ର ମାସରେ ବସନ୍ତରତୁ ଅନୁଭବ ହୁଏ । ଯଦିଓ ମାନବ ଜୀବନ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଛଅ ରତୁର ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିଛି ତଥାପି ବସନ୍ତ ରତୁର ଅନୁଭୂତି ବାସନ୍ତ ନିଆରା ଓ ବେଶ୍ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ । ବାରୁଣ ଶୀତର ଅବସାନ ପରେ ସକଳ ଜୀବଙ୍କ ଦୁଃଖ ଯାତନାକୁ ଲାଘବ କରି, ନୂତନ ସୁଗନ୍ଧ ସମାବନା ନେଇ ସବୁଜିମାର ମୃତୁତ୍ୱ ପରିଧାନ କରି ଧରାବତରଣ କରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅଧିପତି ବସନ୍ତ ରତୁ । ଏହି ରତୁରାଜ ବସନ୍ତ ରତୁର ଅଟେ । ଏହି ରତୁରେ ନାନାଦି ବିଚିତ୍ର ଘଟଣାମାନ ଘଟେ । ଏହାର ଆଗମନରେ ପ୍ରକୃତିର ଭିନ୍ନ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ଚାରିଆଡ଼େ ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗର ପୁଷ୍ପ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ସବୁଜିମାରେ ଭରପୁର ହୁଏ ଧରିତ୍ରୀ ମାଆ । ମନେ ହେଉଛି ଧରିତ୍ରୀ ମାଆ ପାଇଁ ରତୁରାଜ ବସନ୍ତ ଅନେକ କିଛି ଉପହାର ଆଣିଛି । ନବ ବିବାହିତା ବଧୂ ଭଳି ଧରିତ୍ରୀ ମାଆ ନାନାଦି ପୁଷ୍ପ ଯଥା ବାସନ୍ତ, କାମିନୀ, ଚଗର, ଗୋଲାପ,

ପକାଣ, ମାଧବୀ, ବକୁଳ, ଶିମିଳି ଚମ୍ପା ଓ କୁରୁ ଆଦି ଫୁଲର ଗଜରା ପରିଧାନ କରିଛି । ଏହି ବସନ୍ତରେ ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଫୁଲପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ଯେମିତି ଆମ ଆଦି କେତେକ ଗଛର ପତ୍ର ପ୍ରଥମେ ନାଲି ଦେଖାଯାଇ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ଦୂରରୁ ଦେଖିଲେ ପତ୍ରଭର୍ତ୍ତ ଗଛ ମଧ୍ୟ ଫୁଲ ଭର୍ତ୍ତ ଗଛପରି ଲାଗୁଛି । ଗଛ ତଳେ ପଡ଼ିଥିବା ଓ ପଡ଼ୁଥିବା ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଦୃଶ୍ୟମଧ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର ଦିଶୁଛି । ଗଛତଳେ ପଡ଼ିଥିବା ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ସମାହାର ପତ୍ରରେ ସଜା ହୋଇଥିବା ଗାଲିଚା ପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ମହଲ ଗଛରୁ ମହଲ ଫୁଲ ପଡ଼ିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲେ ମନେ ହେଉଛି ଦେବତାମାନେ ସ୍ଵର୍ଗରୁ ପୁଷ୍ପ ବୃକ୍ଷ କରୁଛନ୍ତି । ଅନୁଭବ ହେଉଛି ଧରିତ୍ରୀ ମାଆର ବାହାଘର ପାଇଁ ରତୁରାଜ ସଜେଇ ଦେଇଛି । ପୁଷ୍ପର ସୁରଭି ଜନମାନସରେ ଫୁଲୁକ ଆଣିବା ସହ ପ୍ରକୃତି ରାଣୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ

ଜନମନକୁ ହରଣ କରୁଛି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ବସନ୍ତର ଆଗମନରେ ସୁଲୁସୁଲିଆ ମଳୟ ପବନ ଜନ ମାନସକୁ ସୁଲୁଲିକିତ କରେ, ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କୋଳାହଳ ମନରେ ଶିହରଣ ସୃଷ୍ଟିକରେ, ଆମ ବଉଳର ବାସ୍ନାରେ ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଠେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ, ଫଗୁଣ ରଙ୍ଗ ଫରୁଆରୁ ଅବିର ବୁଣି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ କୁ ଜ୍ଞାନ କରେ, ତୋରା ଚଉତାଳା ମନର ଭରଜ ଖୋଲି

ଦୁପି ଦୁପି କେତେ କଣ ସବୁ କହିଦେଉଥାଏ, ଫୁଲର ମହମହ ବାସ୍ନା ମନରେ ପ୍ରୀତିର ନିଶା ଜାଗ୍ରତ କରେ । ପ୍ରକୃତିର ଏହି ଅପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟ ସାଙ୍ଗକୁ ମନପୁଷ୍ପକର ପରିବେଶ କବି ମାନଙ୍କର ଲେଖନୀକୁ ଚଳଚଂଚଳ କରିଥାଏ । ଏହି ରତୁରେ ବସନ୍ତପଂଚମୀ, ଶିବରାତ୍ରୀ ବୋଇଲୁର୍ଣ୍ଣା, ଆଗିଜଳା ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଓ ହୋଲି ଆଦି ପର୍ବ ସମାଜରେ ଆନନ୍ଦର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ବାସନ୍ତକି କେତେ ସୁନ୍ଦର ଏହି ବସନ୍ତ ରତୁ ! ଯଦିଓ ବସନ୍ତର ଅର୍ଥ ହେଲା ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ କିନ୍ତୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହାର ବିପରୀତ ପ୍ରତିଫଳନ ହେଉଛି । ବସନ୍ତ ରତୁର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟକୁ ନେଇ ବେଦ, ଉପନିଷଦ, ଭଗବତ୍ ଗୀତାରେ ଅନେକ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଅଧୁନା ଖବର କାଗଜ, ମାଗାକିନି, ପତ୍ରିକା, ଗଣମାଧ୍ୟମ ଆଦିରେ ଏହାର ରୂପ ଲାବଣ୍ୟକୁ ନେଇ ଅନେକ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଠି ପାଇଁ ଏହା କେବଳ ଏକ ଶବ୍ଦର ପ୍ରାର୍ଥ୍ୟଭରା ଏକ ମନାଚିକା । କାହିଁକିନା ବସନ୍ତର ରୂପକୁ ଯେତେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବୀ ହିଁ ହୃଦବୋଧ କରିପାରେ ବାସନ୍ତକି ତାର ରୂପ ଲାବଣ୍ୟ କେତେ ସୁନ୍ଦର । ଅଧୁନା ଆଉ ବସନ୍ତ ରତୁକୁ ଅନୁଭବ କରିହେଉନାହିଁ । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ତଥା ନୂତନ ଅର୍ଥନୈତିକ ନୀତିରେ ଜାତୀୟକରଣ, ଜଗତୀକରଣ ଓ ଘରୋଇକରଣ ପ୍ରଭାବରେ ଶିଳ୍ପର ଦୃତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ବିନକୁ ବିନ ବିକାଶ ଆଳରେ ଆମେ ଅଜାଣତରେ ପ୍ରକୃତିର ଜୈବ ବିଧିଧାରାକୁ ଧ୍ୟୁ ବଦଳି ଦିଆଯାଇ ନିମନ୍ତଣ କରିଚାଲିଛି । ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତି ବଦଳିବାର ଲାଗିଛି । ରତୁଚକ୍ରରେ ଅତ୍ୟାଧିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । ଗ୍ରୀଷ୍ମର ପ୍ରକୋପ ଆଗରେ ରତୁରାଜ ବସନ୍ତ ହଜିଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ଆସିଛି ଆମକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ । ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଂକଳ୍ପ ନେବା ନିହାତି ଜରୁରୀ ନତୁରା ରତୁରାଜ ବସନ୍ତର ରୂପ ଯୌବନ କେବଳ କାଗଜ କଳମରେ ସୀମିତ ହୋଇରହିଯିବ । ଅଧ୍ୟାପକ, ବାଣିଜ୍ୟ ବିଭାଗ, କଟକ, ମୋ: ୯୪୩୮୦୭୦୮୪୯

